

AZ ÖREG LEÓ

A csodálatos átváltozásokra képes Próteuszhoz hasonlítja Váradi Péter egy levelében öreg barátját, Mátyás király egykori diplomatáját, Telegdi Leontius Jánost. Talányos, elrejtőzni képes természetét mintha az újkorban is megőrizte volna. Giovanni Leonziót Fraknoi még olasznak tartotta. Karácsonyi János és Sörös Pongrác azonosította őt Telegdi Jánossal. Mindketten a Csanád megyei Telegdi család tagjának gondolták, bár a családfán nem tudták őt elhelyezni. Nevét a nemzeti monostor: Oroszlános latinított formájának tartották. Talányos személyével, úgy tűnik, Gerézdi Rabán sem boldogult. A humanista levelek új gyűjteményében azután visszaolaszosult. Igaza van Kubinyi Andrásnak: nem figyelünk a társtudományok eredményeire.

Johannes Leontius (Oroszlanus) de Telegd – nevét igen változatos formákban találjuk a forrásokban – 1470-ben bukkan föl mint pécsi kanonok. 1474-ben komendában kapja a zalavári bencés apátságot, 1479-ben már pécsi nagyprépost. Pályája gyorsan ívelt fölfelé, jóllehet csak a teológia licenciátusa volt. Váradi Péter köréhez tartozott, megosztotta vele a fogságban töltött éveket is. Mátyás király halála után együtt szabadultak. Fogsága alatt minden javadalmától megfosztották. 1496-ban Váradi már élemedett korúnak, törődöttnek mondja az öreg Leót, aki azért még akkor sem tagadja meg hajdani vad természetét. Az évődő hangú levélben Váradi láthatóan szívesen játszik barátja nevével. Azzal a névvel, amely egy Itáliában többször is szolgálatot teljesítő diplomatához, lévén könnyen olaszosítható, nagyon is illett.

A Leontius név ragadványneve volt Telegdi Jánosnak. 1470. január–februárban neki jutott az a megtiszteltetés, hogy egy oroszlánpárt Firenzéből Bécsbe kísérjen. A város Mátyás királynak szóló ajándékát Garázda Péternek kellett volna átadnia, de ő áthárította a feladatot. Firenze „önkéntes”, valójában nagyon is megrendezetten időzített ajándékát Janus Pannonius köszönte meg, és négy vers is született ebből az alkalmából. Telegdi János ettől kezdve viselte a „Leontius” nevet. Viselhette már csak azért is, mert bizonyosan nem a nemes Telegdi család tagja volt. Valószínűbb, hogy a Bihar megyei (Mező)telegdről származott. Vitéz és Váradi köréhez tartozott, így kerülhetett Garázda Péterrel Itáliába. Az oroszlánoknak sokat köszönhetett. Vitézék bukása őt nem érintette, sőt éppen ekkortájt kezdett felívelni karrierje.

Váradi környezetében lett azután kegyvesztett. A századfordulón az esztergomi káptalanban találjuk. Ugyanott van ekkor Garázda Péter is. A káptalan tagja volt még Kesztlöci Mihály, az egykori királyi lektor is, Janus verseinek őrzője. Valamennyien nagy idők tanúi, Mátyás oroszlános bécsi triumfusának résztvevői voltak. Bonfini szerint az oroszlánok nem éltek túl a király halálát. Az öreg Leót forrásaink 1502-ben említik utoljára.